

***Informacja o stanie bezpieczeństwa
sanitarnego miasta Bytomia za rok 2021***

Bytom 2022

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Bytomia za rok 2021”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życie, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzane są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1.	Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2.	Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
3.	System telefonicznego powiadamiania alarmowego	7
	Wnioski	7
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1.	Stan sanitarny szpitali	8
2.	Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	9
3.	Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	9
4.	Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	9
5.	Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	9
6.	Inne podmioty udzielające świadczeń medycznych	10
	Wnioski	10
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	10
1.	Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	14
2.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	15
3.	Piekarnie	15
4.	Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	16
5.	Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	16
6.	Akcje	16
7.	Działalność interwencyjna za 2021 rok	20
	Wnioski	22
IV.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	22
	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych	
1.	urządzeniach zaopatrywania w wodę	22
2.	Ocena jakości wody w pływalniach	23
	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach	
3.	zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	24
V.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	24
1.	Ocena wybranych grup obiektów	25
2.	Interwencje	26
	Wnioski	29

VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	29
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	30
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	31
3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	32
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	33
5.	Interwencje	33
	Wnioski	33
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	34
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	34
2.	Nadzór nad środkami zastępczymi	35
3.	Choroby zawodowe	35
4.	Działalność interwencyjna	36
5.	Działania w ramach walki z pandemią wirusa Sars-CoV-2	36
	Wnioski	36
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	37
IX.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	40
X.	Działalność laboratoryjna	50
XI.	Podsumowanie	52

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2021 roku na terenie Bytomia przeprowadzono łącznie 12120 wywiadów epidemiologicznych w ogniskach chorób zakaźnych. Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego o 6970.

Na podstawie analizy zachorowań na wybrane choroby zakaźne zaobserwowano spadek liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2021 roku zarejestrowano ogółem 2 zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby. Były to przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu A. Nie rejestrowano przypadków wzv typu B oraz wzv typu C.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową w 2021 r. zarejestrowano 21 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką *Salmonella*, tak jak w roku ubiegłym.

Zarejestrowano także 292 przypadki innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (wzrost o 96 przypadków), 153 przypadki biegunek o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (spadek o 8 przypadków), 155 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych (wzrost o 8 przypadków). Nie zarejestrowano natomiast przypadków innego bakteryjnego zatrucia pokarmowego.

Wśród innych bakteryjnych zakażeń jelitowych dominującym czynnikiem etiologicznym było *Clostridium difficile*. W 2021 roku zarejestrowano 288 przypadków zakażeń wywołanych tym patogenem, to jest o 98 przypadków więcej niż w roku 2020. Utrzymująca się wysoka liczba tych zakażeń wynika z powszechnie stosowanej przez szpitale diagnostyki w kierunku wykrywania *Clostridium difficile*.

W 2021 r. na terenie miasta Bytomia wystąpiły 22 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową, w porównaniu z rokiem poprzednim liczba ognisk wzrosła o 8.

Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych.

We wszystkich ogniskach ustalono czynnik etiologiczny zachorowań, w 21 ogniskach zakażenia wywołane zostały przez *Clostridium difficile*, natomiast w 1 ognisku przez adenowirusy.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano spadek liczby zachorowań na następujące choroby :

- płonica – 19 zachorowań (spadek o 14 przypadków),
- ospa wietrzna - 506 zachorowań (spadek o 15 przypadków),
- świnka – 1 zachorowanie (spadek o 2 przypadki).

Zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na różyczkę, tak jak w roku poprzednim, natomiast nie zarejestrowano zachorowań na odrę i krztusiec.

W 2021 roku nie zarejestrowano przypadków zachorowań na boreliozę.

Zanotowano również spadek liczby osób szczepionych przeciwko wściekliźnie narażonych na zachorowanie na skutek pokąsania przez zwierzęta o 1 przypadek w porównaniu z rokiem ubiegłym, w 2021 roku przeciwko wściekliźnie po ekspozycji zaszczepiono 13 osób.

W grupie zapaleń opon mózgowych i mózgu zarejestrowano 1 zachorowanie na wirusowe zapalenie opon mózgowych (spadek o 2 przypadki), 1 przypadek zachorowania na bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, 2 przypadki zachorowania na zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone.

W 2021 r. zarejestrowano 1 przypadek zapalenia opon mózgowych wywołanego przez *Streptococcus pneumoniae*, natomiast nie rejestrowano przypadków zapalenia opon mózgowych wywołanych przez *Neisseria meningitidis* oraz *Haemophilus influenzae*.

W ilości zachorowań na gruźlicę obserwowana jest od 2009 roku tendencja spadkowa. W 2021 roku zarejestrowano 24 zachorowania na gruźlicę, tak jak w roku poprzednim.

W roku 2021 zaobserwowano spadek liczby zgłoszonych podejrzeń zachorowań na gripę, tj. z 11497 przypadków w roku 2020 do 8056 przypadków w roku 2021. Liczba zarejestrowanych przypadków zależna jest zarówno od faktycznej liczby zachorowań, jak i zgłaszalności przypadków przez podmioty lecznicze.

W 2021 roku nie zarejestrowano przypadków grypy, potwierdzonych badaniami wirusologicznymi. W 2021 r. prowadzony był nadzór epidemiologiczno- wirusologiczny nad gripą w Systemie Sentinel w 2 wytypowanych podmiotach leczniczych. Prób do badań w kierunku grypy nie pobierano. Liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie sezonowej wzrosła w 2021 roku o 566 w porównaniu z rokiem poprzednim. Zaszczepionych zostało w 2021 roku 3949 osób.

Od roku 2008 obserwuje się spadek zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową. W 2020 roku zarejestrowano 1 przypadek inwazyjnej choroby meningokokowej, natomiast w roku 2021 nie zarejestrowano przypadków zachorowań.

W roku 2021 na terenie Bytomia przeciwko meningokokom ogółem zaszczepionych zostało 228 osób, tj. o 145 osób mniej niż w roku poprzednim.

Ponadto w 2021 r. zarejestrowano 7 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* (spadek o 1 przypadek), nie rejestrowano natomiast przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*. Zarejestrowano także 12 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes* (spadek o 2 przypadki).

W 2021 roku zarejestrowano również 3 przypadki lambliozy (o 1 mniej niż w roku 2020), 8 przypadków kiły (tak jak w roku 2020), 1 przypadek listeriozy, 1 przypadek malarii, 1 przypadek ostrego porażenia wiotkiego u dzieci do lat 14 oraz 1 przypadek toksoplazmozy wrodzonej.

W 2021 roku zarejestrowano 12107 przypadków COVID-19, to jest o 7121 więcej niż w roku poprzednim.

W każdym przypadku zakażenia przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, objęto nadzorem osoby zakażone oraz osoby z kontaktu, które zostały objęte obowiązkową kwarantanną.

Na terenie Bytomia w 2021 roku zarejestrowano 39 ognisk zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, w tym 20 w szpitalach, 4 w zakładach pracy, 1 w domu pomocy społecznej, 11 w szkołach, 2 w przedszkolach, 1 w żłobku.

W 2021 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiło 46 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 17 więcej niż w roku poprzednim 20 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, 22 ogniska zakażeń przenoszonych drogą pokarmową, w tym 21 wywołanych przez *Clostridium difficile* i 1 przez adenowirusy. Ponadto wystąpiły 4 ogniska zakażeń szpitalnych wywołanych przez *Klebsiellę pneumoniae* KPC.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2021 r. nie zarejestrowano interwencji.

W 2021 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie miasta Bytomia pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi z nadzorowanych podmiotów leczniczych.

W analizowanym okresie zarejestrowano 4 przypadki podejrzenia zatruc środkami zastępczymi, tak jak w roku poprzednim. Nie zarejestrowano przypadków podejrzeń zgonów po zażyciu substancji psychoaktywnych.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych zrobione

W 2021 roku na terenie miasta Bytomia sprawowano nadzór nad 41 punktem szczepień.

W związku z trwającym stanem epidemii i koniecznością realizacji działań przeciwepidemicznych kontrole punktów szczepień w 2021 roku nie były realizowane.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu. W 2021 r. poradnie POZ zgłosiły 219 dzieci oraz 224 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 22 wezwania zobowiązujące rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2021 zauważalny jest spadek wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży we wszystkich grupach wiekowych. Jest on spowodowany występowaniem środowisk opornych związanych z wpływem ruchów antyszczepionkowych oraz brakiem złożonej deklaracji do poradni POZ. Ponadto istotny wpływ na spadek wykonawstwa szczepień ochronnych w 2021 roku miała także epidemia COVID-19.

Natomiast w 2021 roku zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień ochronnych zalecanych przeciw grypie.

3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W związku z koniecznością zapewnienia obywatelom kontaktu telefonicznego uruchomiona została infolinia GIS, w ramach której prowadzone są całodobowe dyżury telefoniczne. Ponadto funkcjonuje System SEPIS, który zapewnia możliwość niezwłocznego podejmowania i rozwiązywania zgłoszeń od obywateli oraz przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych w przypadku zgłoszenia zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2.

Uruchomione zostały również dodatkowe numery telefonów całodobowych umożliwiające kontakt w sytuacjach wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, udostępnione dyrektorom szkół i przedszkoli.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2021 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie była epidemia zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2 oraz występowanie ognisk zakażeń szczególnie w podmiotach leczniczych, domach pomocy społecznej, szkołach oraz zakładach pracy.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Zauważa się coraz większą podatność rodziców na wpływ ruchów antyszczepionkowych. Ponadto istotny wpływ na spadek stanu zaszczepienia populacji w 2021 roku miała również trwająca epidemia COVID-19.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2021 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 4 szpitalami na terenie Bytomia:

- Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15,
- SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu, Al. Legionów 10,
- Szpital i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4,
- Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu ul. Żeromskiego 7.

Skontrolowano w roku sprawozdawczym 2 szpitale.

W nadzorowanych szpitalach Sekcja Epidemiologii łącznie przeprowadziła 10 kontroli, w tym 2 kontrole w związku z interwencją oraz 8 kontroli sprawdzających.

Nie wydano decyzji nakazujących.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 4 decyzje zmieniające termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz realizację opracowanych programów dostosowania.

W 2021 r. w szpitalach na terenie Bytomia wystąpiło 46 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu - 11 ognisk, w SP ZOZ Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 4 - 26 ognisk, w Szpitalu Specjalistycznym Nr 1 – 9 ognisk.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych nie przeprowadzono kontroli.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska w 2021 r. na terenie Bytomia przeprowadziła 2 kontrole zapleczy szpitalnych, w tym 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie nakazów ujętych w decyzji ŚPWIS w obiekcie przekazanym w 2020 r. przez ŚPWIS - Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu (obiekt przy ul. Żeromskiego 7 i obiekt przy ul. Aleja Legionów 49) oraz 1 kontrolę w SPZOZ Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu, ul. Aleja Legionów 10,

W Szpitalu Specjalistycznym Nr 1 w Bytomiu kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie części nakazów ujętych w wydanych decyzjach, natomiast strona zwróciła się o zmianę terminu wykonania pozostałych nakazów ujętych w decyzjach. Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 2 decyzje zmieniające termin realizacji zarządzeń.

W SPZOZ Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu, ul. Aleja Legionów 10 przeprowadzono kontrolę zaplecza szpitalnego. W trakcie kontroli oceniono między innymi sposób postępowania z odpadami medycznymi i odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną szpitalną, postępowanie ze zwłokami osób zmarłych, postępowanie z narzędziami wielokrotnego użycia. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Obiekty posiadają opracowane i wdrożone procedury p/epidemiczne, w tym postępowania z odpadami medycznymi, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z bielizną brudną i czystą. W obiektach wydzielone jest pomieszczenie na środki czystości, dezynfekcyjne i higieniczne.

W 2021 roku rozpatrzono 4 interwencje dotyczące :

- nieprzestrzegania obostrzeń związanych z COVID-19 na terenie poradni przyszpitalnych Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15 – 3 interwencje. Przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne, które nie wykazały nieprawidłowości. Interwencje uznano za niezasadne.

- braku dostępności preparatów do dezynfekcji rąk dla pacjentów w Oddziale Covidowym w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu ul. Batorego 15. W świetle przesłanych wyjaśnień interwencję uznano za niezasadną.

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych

Ogółem w ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska na terenie m. Bytom są 2 obiekty, w roku sprawozdawczym skontrolowano 1 obiekt. Skontrolowany zakład oceniono, jako dobry. Obiekt dostosowany dla osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia obiektu utrzymane są w dobrym stanie sanitarno- technicznym i porządkowym.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem znajdują się 72 podmioty, w skład których wchodzi 115 obiektów. Ponadto nadzorem objęte są 22 filie ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Bytomia w 2021 r. Sekcja Epidemiologii przeprowadziła 2 kontrole w 2 obiektach.

W 2021 r. w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego.

Nie wydano decyzji nakazujących oraz decyzji zmieniających.

Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji oraz mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątania i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

W 2021 roku zarejestrowano 3 interwencje dotyczące ambulatoryjnych podmiotów leczniczych:

1. NZOZ Sigma Bi, 41-902 Bytom, ul. Chrzanowskiego 23 – dot. nieprzestrzegania reżimu sanitarnego w obiekcie związanego z zapobieganiem COVID-19. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, która nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za niezasadną.
2. NZOZ Avimed Sp. z o.o., 41-900 Bytom Pl. Żeromskiego 1 – dot. nieprzestrzegania reżimu sanitarnego w punkcie szczepień przeciw COVID-19. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, która nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za niezasadną.
6. NagMed 41-902 Bytom, ul. Chrzanowskiego 25 – ustalono, że pod wyżej wymienionym adresem nie ma podmiotu leczniczego. Interwencję uznano za niezasadną.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 187 obiektów. W 2021 r. skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzając 1 kontrolę sprawdzającą.

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego, obiekt został oceniony jako dobry.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

W 2021 r. obiektów nie skontrolowano.

6. Inne podmioty udzielające świadczeń medycznych

W 2021 r. zarejestrowano 2 interwencje dot. niezachowania wymagań higieniczno- zdrowotnych przy udzielaniu świadczeń medycznych w domu pacjenta, przez ratowników medycznych prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wykonywania wlewów dożylnych witaminowych/odtruwających w domu pacjenta.

Osoby prowadzące działalność zostały wezwane do siedziby stacji celem złożenia wyjaśnień.

W jednym przypadku osoba prowadząca działalność zgłosiła się w związku z wezwaniem, przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające, w wyniku którego nie stwierdzono nieprawidłowości. Interwencja została uznana za niezasadną.

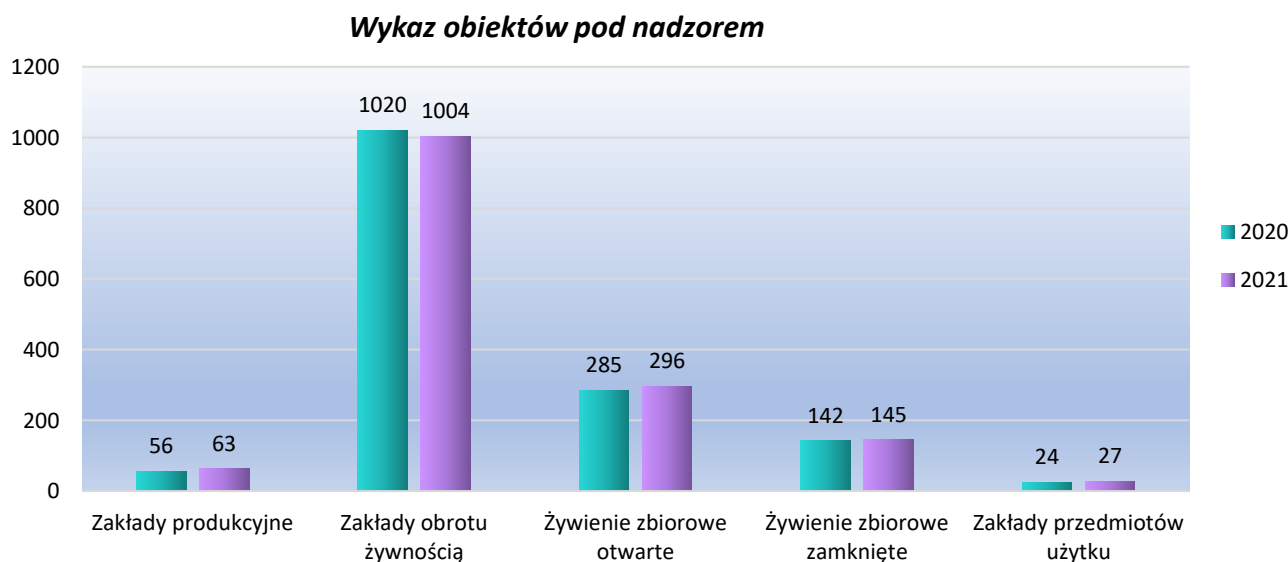
W drugim przypadku osoba nie zgłosiła się na dwukrotne wezwanie, postępowanie jest w toku.

Wnioski:

W roku 2021 ze względu na trwający stan epidemii oraz konieczność skupienia działalności Sekcji Epidemiologii na realizacji działań w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, kontrole podmiotów wykonujących działalność leczniczą zostały zrealizowane w ograniczonym zakresie.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2021 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Bytomia, skontrolowali **702** zakłady branży spożywczej, zakłady materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi **45 %** wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Bytomiu można stwierdzić, że w 2021 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zwiększyła się w stosunku do 2020 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2021 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o 48 % niż w roku 2020.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2020 do 2021

Rodzaj obiektu	Bytom			
	2020		2021	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	47	34	48	45
Obrót	445	256	1004	367
Żywnienie otwarte	170	73	296	157
Żywnienie zamknięte	130	65	145	130
Materiały i wyroby	1	0	27	3
RAZEM	799	430	1535	702

W roku 2021 wykonano **702** kontrole z **1535** zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w **46 %**.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% z powodu sytuacji epidemiologicznej związanej z COVID-19 oraz ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Jednakże to aktywność Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupiona była na działaniach przeciwepidemicznych w zakresie SARS – CoV - 2, w szczególności w prowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych, co spowodowało ograniczenie liczby kontroli zakładów i obiektów branży spożywczej. Do działań w pionie bezpieczeństwa żywności na pierwszym miejscu były brane pod uwagę interwencyjne - skargi mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

W okresie letnim, kiedy sytuacja epidemiologiczna się ustabilizowała, kontrole w zakresie bezpieczeństwa żywności były realizowane w oparciu o ocenę ryzyka. Ponadto prowadzono działania w ramach systemu RASFF, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów, w niektórych sytuacjach korzystano z ułatwień przewidzianych w rozporządzeniu 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. *w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państwa członkowskich z powodu choroby koronawirusowej (COVID-19)* tj. za pośrednictwem dostępnych środków porozumiewania się na odległość.

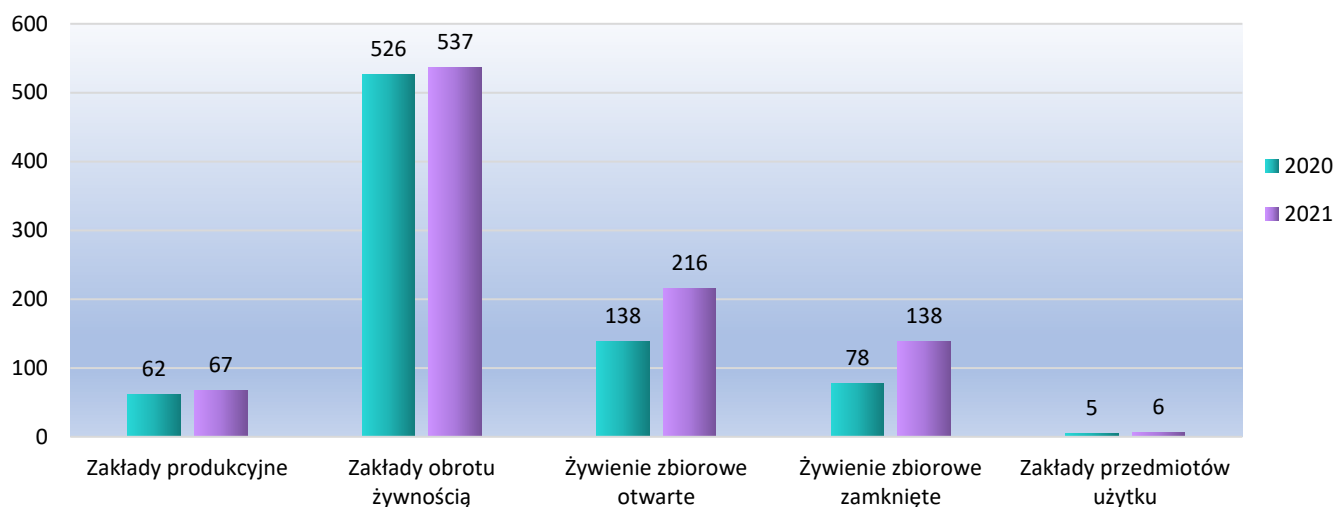
Ponadto, zgodnie z poleceniami GIS oraz WSSE w Katowicach, w okresie zimowym wzmocniono kontrole galerii handlowych oraz mniejszych tzw. osiedlowych sklepów pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych (podjęto współpracę z Komendami Policji). Skupienie działań w ww. temacie również uniemożliwiło realizowanie kontroli z harmonogramu.

Prowadzono kontrole uwzględniające przestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19, a w mniejszym stopniu kontrole kompleksowe planowane pozostałych obiektów będących pod nadzorem.

Na terenie miasta Bytomia w 2021 roku przeprowadzono **964** kontrole. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także

w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono **8** kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Były to kontrole przeprowadzone w związku z organizowanymi półkoloniami zimowymi i letnimi dla dzieci oraz kontrolami dotyczącymi przestrzegania obostrzeń w związku z Covid-19. Porównując dane z rokiem 2020 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2021 r. zwiększyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

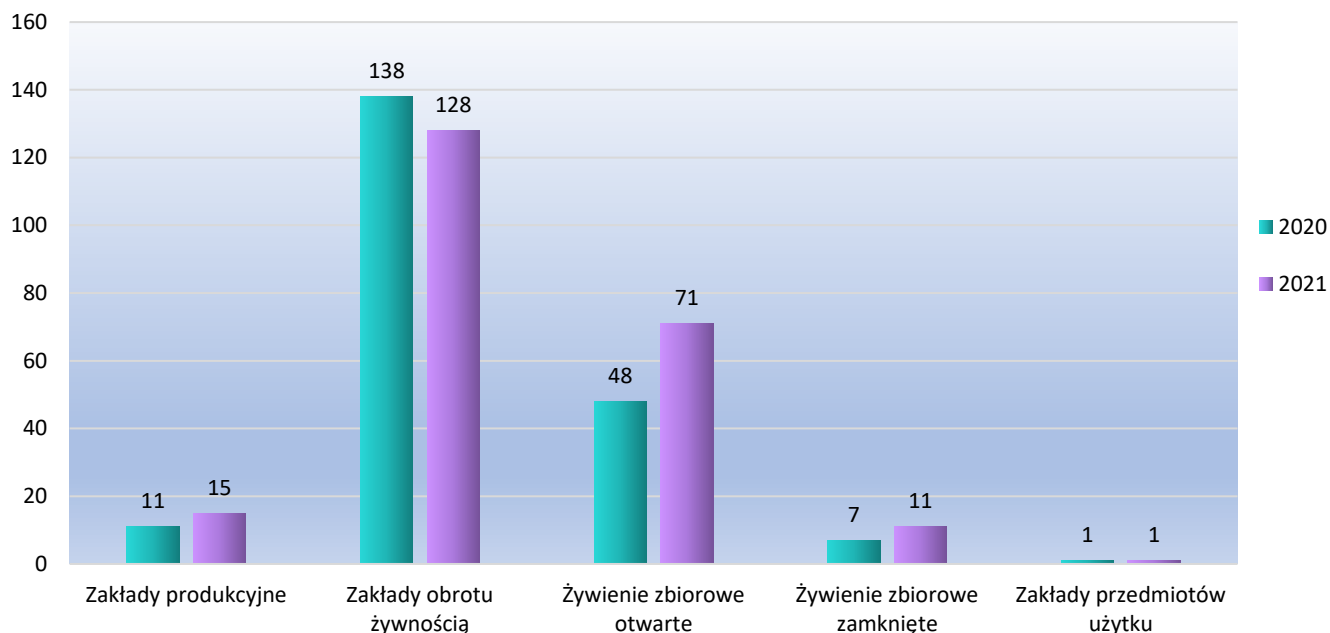
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. **537** (o ok. 2 % więcej niż w 2020 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o **7 %** więcej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zwiększyła się o **36 %** w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zwiększyła się o **43 %** w stosunku do roku 2020. Ponadto w roku 2021 przeprowadzono **6** kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2020 i 2021.

Rok	Ilość obiektów nadzoru - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Powiat												
Bytom	1527	1535	582	702	809	964	205	226	5 / 2530	2 / 440	33 - 6000	52 - 9150

W roku 2021 na terenie miasta Bytomia wydano ogółem **226** decyzji administracyjnych, tj. o **9 %** decyzji więcej niż w 2020 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2021 liczba wydanych decyzji zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku.

Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych zwiększyła się o **26 %** w stosunku do 2020 roku, w zakładach obrotu żywnością zmniejszyła się o **7 %**, wśród zakładów żywienia zbiorowego – otwartego liczba ta zwiększyła się o **32 %**, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego zwiększyła się o **36 %**.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2021 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2020 i 2021.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2020 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2021 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych
Bytom	582	52	8,9	702	55	7,8

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- zły stan techniczny powierzchni szafek,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- brak prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniach zakładu,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2020 i 2021.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2020 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2021 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
Bytom	582	33 / 6000	5,6	702	52 / 9150	7,4

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo **1** mandat karny na kwotę **100zł** w sklepie spożywczym w związku z nieprzestrzeganiem obostrzeń związanych z Covid-19.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowanej higieny sprzedaży,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno higienicznym zwiększyła się proporcjonalnie do większej liczby przeprowadzonych kontroli. W roku sprawozdawczym nałożono o **19** (tj. o **36 %**) więcej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2021 do badań laboratoryjnych na terenie miasta Bytomia pobrano **240** próbek (w tym 4 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o **13%** więcej próbek niż w roku 2020, w którym pobrano **208** próbek. W roku sprawozdawczym nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano **119** próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano **24** próbki,
- pod względem fizykochemicznym przebadano **69** próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano **94** próbki,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano **25** próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległy **4** próbki, tj. **1,6%** w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo **5** próbek, tj. **2,4 %**.

Pod względem fizykochemicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła **1**, stwierdzono mikotoksyny (*1 próbka ziarna kukurydzy*).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2021 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Bytomia zewidencjonowanych jest **30** piekarni, z których skontrolowano **25**. W trakcie kontroli w **4** zakładach pobrano ogółem **8** próbek, w tym **8** próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek. 3 próbki zostały zdyskwalifikowane ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2021 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie miasta Bytomia przeprowadzono **110** kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Bytomia znajdowały się **2** wytwórnie oraz **24** miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano **3** miejsca obrotu. Ogółem przeprowadzono **6** kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 4 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

6. Akcje

W 2021 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2021 roku na terenie miasta Bytomia przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	3	3	5	0	0	0	0	0	0	-
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	2	2	2	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	58	29	61	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	7	4	4	0	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 10 próbek lodów z automatu. Żadna z próbek nie została zdyskwalifikowana
8.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	178	0	0	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	114	91	95	1	0	0	0	0	2 zalecenia doraźne	2 zalecenia dot. niespełnienia wymogów zawartych w Rozp. MZ z 26.07.2016 r.
10.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	5	4	11	3	0	0	4	1100	4 zalecenia doraźne	-
RAZEM		-	368	134	179	4	-	-	4	100	6 zaleceń doraźnych	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

7. Działalność interwencyjna za 2021 rok

Sekcja: **Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku**

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem **67**, w tym anonimowych **15**

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem **60(w tym 1 z 2020 r.)**, w tym anonimowych **14**, zasadnych **13**, w tym anonimowych zasadnych **2**.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem **4**, w tym anonimowych **1**.

L. p.	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	31	28 (+1 z 2020r.)	30 (+1 z 2021 r.)	1/7	7/1850	7/21 (+1 z 2021 r.)	2	0	- W dwóch zakładach były dwie kontrole - 1 interwencja bez rozpatrzenia - interwencja z 2020 r. zakład nieczynny
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	11	9	9	1/4	4/1000	4/5	2	0	-
3.	Brak higieny sprzedaży	1	0	0	0/0	0/0	0/0	0	0	- 1 interwencja przechodzi na 2021 r,
4.	Obecność szkodników	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
5.	Nieodpowiednie znakowanie	1	1	3	0/2	0/0	1/0	0	0	- w jednej interwencji kontrola w dwóch różnych zakładach
6.	Nieprzestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19	19	19 (+1 z 2020 r. zakład nieczynny)	20	0/1	0/0	1/18	0	0	- w jednym zakładzie dwie kontrole

7.	Niewłaściwe składowanie odpadów komunalnych	1	0	0	0/0	0/0	0/0	0	0	- zakład nieczynny
8.	Uciążliwe zapachy	2	2	2	0/0	0/0	0/2	0	0	-
SUMA		67	60 (+2 z 2020r. w tym 1 zakład nieczynny)	65 (+1 z 2021 r.)	2/14	11/2850	13/47 (+1 z 2021 r.)	4	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie bytomskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2021 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zwiększyła się o **35 %** w porównaniu do roku 2020, gdzie zgłoszono i rozpatrzono **39** interwencji.

WNIOSKI:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2021 jest większa w stosunku do roku 2020.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 36% więcej mandatów karnych za zły stan sanitarno – higieniczny w zakładach.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. Zarówno w roku 2020 jak i 2021 większą część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2021 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się mniejszą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2020 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2021 roku były zanieczyszczenia biologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach

Łącznie w 2021 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano **105** próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia i zarządców pływalni wynosiła **496**.

Wydano **7** decyzji: **1** dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia, **6** dot. zbiorczej oceny wody na pływalni.

Sporządzono **1** weryfikację na materiały i wyroby do dystrybucji wody.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 163,3 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 17934** (SUW Bibiela; SUW Miedary; SUW Zawada; SUW Kozłowa Góra ;zbiorniki Mikołów- woda z ujęć powierzchniowych SUW Goczałkowice, Czaniec, Dzieńkowice);dystrybutor: Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.)*

Miasto Bytom korzysta z wody dostarczanej z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, pochodzącej z ujęć wód głębinowych zasilających Stacje Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, „Miedary”

w Tarnowskich Górach i „Zawada” w Karchowicach, gm. Zbrostawice oraz z ujęć powierzchniowych: Stacja Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie i Dzieńkowice, Czaniec i Goczalkowice - zbiorniki Mikołów (dzielnice Szombierki i Bobrek). Pierścieniowy układ sieci wodociągowej daje możliwość mieszania wody z różnych źródeł oraz zmiany kierunku zasilania.

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

Łącznie w 2021 r. na terenie miasta, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 18 próbek wody.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2021 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Bytomia wynosiła 384.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 20 próbkach wody (nie potwierdzone powtórными badaniami kontrolnymi: podwyższone stężenie chloru wolnego oraz podwyższona wartość mętności).

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2021 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2021 r. eksploatacja sieci rozdzielczej – Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. zgłosiło 207 awarii sieci wodociągowej.

Wydano 1 decyzję dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia.

2. Ocena jakości wody w pływalniach

W 2021 r. na terenie miasta Bytomia czynnych było 6 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 5 krytych i 1 odkryta). Wprowadzanie w związku ze stanem epidemii zakazów powodowało konieczność okresowego wyłączania obiektów z użytkowania.

W 2021 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **24** próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, chlor związany, potencjał redoks, mętność i chloroform.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach

W 2021 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła **193**.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$, *Escherichia coli*, chlor wolny, chlor związany, mętność, potencjał redoks, ΣTHM i chloroform.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym w oparciu o wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli urzędowych stwierdza się, że eksploatacja pływalni była prowadzona w sposób prawidłowy, zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne dla osób z nich korzystających.

Wydano 6 decyzji: zbiorcza ocena wody na pływalni

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 14 obiektach, w tym: szpital-1; domy pomocy społecznej-4; inne świadczące usługi hotelarskie-2; internat-1; zakłady opiekuńczo-lecznicze (podmioty lecznicze)/domy zakonne -2; domy dziecka-2; noclegownia-1; specjalne ośrodki wychowawcze-1.

Nie stwierdzono przypadków skolonizowania sieci przez pałeczki *Legionella*.

Poprawa jakości ciepłej wody nastąpiła w 1 obiekcie, w którym w 2020 r. stwierdzono skolonizowanie sieci: Internat V Liceum Ogólnokształcącego Mistrzostwa Sportowego im. Kamili Skolimowskiej w Bytomiu ul. Wrocławska 46.

Ogółem w 2021 r. na obecność bakterii *legionella* pobrano 63 próbki wody, w tym zakwestionowano – 2 (stopień skażenia średni).

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Sprawowanie przez Państwową Inspekcję Sanitarną nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej ma na celu zapewnienie użytkownikom możliwości bezpiecznego pod względem sanitarno-technicznym korzystania z tego typu obiektów. Realizacja tego zadania odbywa się poprzez prowadzenie bieżących kontroli. W 2021 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 106 obiektach użyteczności publicznej, spośród 720 ujętych w ewidencji, łącznie przeprowadzono 117 kontroli. Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

Od 20 marca 2020 r. w związku z ogłoszonym stanem epidemii pracownicy sekcji w 2021 r. brali udział w kontrolach/ wizjach przeprowadzanych wspólnie z Policją, podczas których sprawdzano czy ograniczenia, nakazy i zakazy były przestrzegane przez podmioty do tego zobowiązane. Kontrole/wizje dotyczyły różnych obiektów, głównie sklepów. W roku

sprawozdawczym przeprowadzono 51 wizji w grupach obiektów będących pod stałym nadzorem sekcji.

W roku 2021 r. objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne”. Podczas kontroli sprawdzano również przestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19. Stwierdzono, iż właściciele solariów wdrożyli wytyczne dla funkcjonowania solarium w trakcie epidemii SARS-CoV-2 w Polsce. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 14 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. W 8 obiektach świadczone są usługi wyłącznie „solaryjne”, natomiast w 6 obiektach wykonywane są również inne usługi np. kosmetyczne, fryzjerskie. Skontrolowano 10 obiektów, przeprowadzając 10 kontroli. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

W 2021 r. wydano 7 decyzji nakazujących, nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 550 zł. Na koniec okresu sprawozdawczego, ze złym stanem oceniono 5 obiektów użyteczności publicznej.

Ponadto wydano 5 decyzji nakazujących na zarządców, administratorów budynków mieszkalnych w związku z interwencjami.

1. Ocena wybranych grup obiektów

Na koniec 2021 r. ze złym stanem higieniczno-sanitarnym i technicznym wykazano 5 obiektów. Poniżej oceniono grupy obiektów, w których nie wszystkie obiekty spełniały wymagania higieniczno- sanitarne jak i techniczne i były wydane decyzje administracyjne nakazujące.

Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie

Nadzorem sanitarnym objętych jest ogółem 18 obiektów. W roku sprawozdawczym skontrolowano 8 obiektów.

Ze złym stanem oceniono niżej podane obiekty, gdzie są wydane decyzje administracyjne nakazujące, które są w trakcie realizacji:

1. Hotel „PRIME” w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich 87,
2. Obiekt świadczący usługi noclegowe w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich 87A.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny i techniczny obiektów uległ pogorszeniu. Na koniec roku 2021 r. ze złym stanem oceniono 2 obiekty, natomiast w 2020 r., jako zły oceniono 1 obiekt.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

Nadzorem sanitarnym objętych jest 259 zakładów. W roku 2021 skontrolowane zostały 32 zakłady. W tej grupie obiektów nałożono 3 mandaty karne na kwotę 550 zł. w 3 zakładach (2 kosmetyczne, 1 fryzjerski). Przyczyną nałożenia mandatów karnych było brak opracowania i wdrożenia procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi; brak właściwej dezynfekcji narzędzi, nieuprzątnięte stanowiska kosmetyki, brak maseczki

w czasie obsługi klienta. W zakładach, w których nałożono mandaty karne za stwierdzone nieprawidłowości, wydano zalecenia doraźne. Zalecenia w zakładach wykonano terminowo, co potwierdzono podczas przeprowadzonych kontroli sprawdzających. W 2021 r. wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą. Ze złym stanem oceniono niżej podany obiekt: Salon Urody „Olimpia” w Bytomiu, ul. Sądowa 8.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny i techniczny obiektów uległ poprawie. Na koniec roku sprawozdawczego ze złym stanem oceniono 1 obiekt, natomiast w 2020 r., jako zły stan oceniono w 5 obiektach.

Pływalnie

Nadzorem sanitarnym objętych jest 6 obiektów, w tym 5 pływalni (basenów) krytych całorocznych i 1 pływalnia (basen) odkryty – sezonowy. W roku sprawozdawczym skontrolowano 4 obiekty, w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości wydano 1 decyzję administracyjną, która jest w trakcie realizacji dotyczy obiektu Basen kryty w Bytomiu, ul. Chorzowska 28A.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny obiektów utrzymuje się na tym samym poziomie. Na koniec roku 2021 oceniono jako zły 1 obiekty i w 2020 r. również wykazano 1 obiekt ze złym stanem sanitarno-higienicznym i technicznym.

Zakłady karne, poprawcze, schroniska dla nieletnich

Nadzorem sanitarnym objęty 1 zakład karny, który został skontrolowany. Była to kontrola interwencyjna i wykazała nieprawidłowości. Wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą, która jest w trakcie realizacji i dotyczy Aresztu Śledczy w Bytomiu ul. Wrocławska 4.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny obiektu uległ pogorszeniu. W 2020 r. obiekt spełniał wymagania higieniczno-sanitarne.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów zewidencjonowanych jest łącznie 387 obiektów, skontrolowano 39, wydano 2 decyzje nakazujące, które zostały wykonane w roku sprawozdawczym. Nieprawidłowości stwierdzono w niżej podanych obiektach:

- 1) Plac zabaw z polem piaskowym w Bytomiu, ul. Żołnierska 41, wydano decyzję która została wykonana, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.
- 2) Plac zabaw z piaskownicą w Bytomiu ul. Reptowska, kontrola wykazała nieprawidłowości z związku z czym wydano decyzję, która została wykonana.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny obiektów uległ poprawie. Na koniec roku w 2021 r. nie wykazano obiektów ze złym stanem sanitarno-higienicznym i technicznym, natomiast w 2020 r. były 4 obiekty.

2. Interwencje

W 2021 roku do PSSE w Bytomiu wpłynęło ogółem 61 wniosków mieszkańców o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta Bytom. PPIS w Bytomiu rozpatrzył 55 spraw, 6 przekazał do rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami. Upoważnieni pracownicy przeprowadzili 45 kontroli interwencyjnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 11 decyzji (6 decyzji nakazujących, 3 decyzje prolongujące, 2 decyzje

umarzającą postępowanie) oraz wydano 3 zalecenia doraźne i nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł. 11 interwencji okazało się zasadnych.

Największa liczba zgłoszonych interwencji (18 zgłoszeń) dotyczyła nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych. Wszystkie zgłoszenia zostały rozpatrzone, przeprowadzono 10 kontroli, 1 wizję, 7 spraw zostało rozpatrzonych pismem do strony. 3 interwencje okazały się zasadne. Wydano 3 zalecenia doraźne i nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł. Zasadne interwencje dotyczyły:

- 1) *Klub sportowy „Czarni Bytom” w Bytomiu, ul. Łużycka 90.* Kontrola wykazała naruszenie obowiązujących przepisów w trakcie trwania epidemii Sars-CoV-2.
- 2) *Klub sportowy „Oarte” w Bytomiu, ul. Tadeusza Kościuszki 36.* Kontrola wykazała naruszenie obowiązujących przepisów w trakcie trwania epidemii Sars-CoV-2.
- 3) *Zakład fryzjerski „Paco Barber Shop” w Bytomiu, ul. Józefczaka 20.* Kontrola wykazała naruszenie obowiązujących przepisów w trakcie trwania epidemii Sars-CoV-2.

Zalecenia pokontrolne zostały wykonane w trybie natychmiastowym.

Drugą grupą, co do ilości zgłoszeń (17 zgłoszeń), stanowiły interwencje dot. złego stanu sanitarnego części wspólnych budynków mieszkalnych (klatki schodowe, piwnice i strychy). Wszystkie zgłoszenia zostały rozpatrzone. Przeprowadzono 28 kontroli, wydano 10 decyzji oraz 2 upomnienia. 7 interwencji okazało się zasadnych. Zasadne interwencje dotyczyły:

- 1) Budynek mieszkalny w Bytomiu, ul. Kołłątaja 20 - przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości. Strona pismem poinformowała o usunięciu nieprawidłowości przed wydaniem decyzji nakazującej, co skutkowało umorzeniem postępowania.
- 2) Budynek mieszkalny w Bytomiu, ul. Murarska 1 – przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na zarządcę budynku. Decyzja nakazywała: doprowadzić do należytego stanu sanitarnego ganki piwniczne, poprzez usunięcie zalegających odpadów wielkogabarytowych; doprowadzić do należytego stanu sanitarnego pomieszczenia strychu, poprzez usunięcie zalegających odpadów wielkogabarytowych oraz usunięcie i wyczyszczenie belek stropowych z zalegających ptasich odchodów; po wykonaniu prac dotyczących czyszczenia belek stropowych z zalegających ptasich odchodów należy wykonać zabiegi dezynfekcyjne i dezynsekcyjne potwierdzone protokołami powykonawczymi; uszkodzoną stolarkę okienną w pomieszczeniach strychu naprawić lub wymienić na nową. Nakazy decyzji zostały wykonane w całości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.
- 3) Budynek mieszkalny w Bytomiu, ul. Piłsudskiego 12 – przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na zarządcę budynku. Strona wystąpiła z wnioskiem o prolongatę terminu wykonania nakazów decyzji. PPIS w Bytomiu wydał decyzję zmieniającą termin wykonania nakazów.
- 4) Budynek mieszkalny w Bytomiu, ul. Chorzowska 152A – przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na

zarządcę budynku. Strona pismem poinformowała o usunięciu nieprawidłowości. Nakazy decyzji zostały wykonane w całości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

- 5) Budynek mieszkalny w Bytomiu, ul. Alojzjanów 1 – przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości. Strona pismem poinformowała o usunięciu nieprawidłowości. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości. W związku z powyższym wydano decyzję umarzającą postępowanie.
- 6) Budynek mieszkalny w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich 31 – przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości, wydano decyzję nakazującą na zarządcę budynku. Sprawa w toku.
- 7) Budynek mieszkalny w Bytomiu, pl. Szpitalny 3/2B – przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na zarządcę budynku. Nakazano doprowadzić do należytego stanu sanitarnego ściany klatki schodowej w budynku mieszkalnym, poprzez oczyszczenie i odmalowanie ich powierzchni. Sprawa w toku.

Ponadto w 2 przypadkach wydano 2 upomnienia oraz 2 decyzje prolongujące. Sprawy dotyczą:

- 1) Budynek mieszkalny w Bytom, ul. Powstańców Warszawskich 2 - przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała niewykonanie nakazów decyzji z 2020 r. W związku z powyższym zostało wystawione upomnienie. Strona zwróciła się pismem o prolongatę terminu wykonania nakazów decyzji. PPIS w Bytomiu przychylił się do prośby strony i wydał decyzję prolongującą. Decyzja została wykonana w całości co potwierdziła kontrola sprawdzająca.
- 2) Budynek mieszkalny w Bytomiu, ul. Frenzla 48 - przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała niewykonanie nakazów decyzji z 2020 r. W związku z powyższym zostało wystawione upomnienie. Strona zwróciła się pismem o prolongatę terminu wykonania nakazów decyzji. PPIS w Bytomiu przychylił się do prośby strony. Została wydana decyzja prolongująca. Sprawa w toku.

Dużą liczbę zgłoszonych interwencji (12 zgłoszeń) stanowiły sprawy związane z zagrożeniem spowodowanym obecnością insektów, gryzoni i zwierząt oraz uciążliwych lokatorów, którzy poprzez niewłaściwe użytkowanie lokali mieszkalnych stwarzali dogodne warunki do namnażania się insektów i gryzoni i stanowiły zagrożenie dla pozostałych mieszkań. Pismami zobowiązano użytkowników mieszkań jak również właścicieli do podjęcia prac porządkowych w lokalach i wykonania zabiegów dezynsekcyjnych i deratyzacyjnych.

Ponadto rozpatrzono 4 zgłoszenia w sprawie niewłaściwego stanu sanitarnego posesji, 2 zgłoszenia w sprawie gromadzenia odpadów stałych, 1 zgłoszenie w sprawie złego stanu sanitarnego obiektu użyteczności publicznej, 1 zgłoszenie w sprawie zagrożenia związanego z gromadzeniem nieczystości płynnych. Przeprowadzono 5 kontroli, 2 wizje. Jedna interwencja była zasadna i dotyczyła Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4. Kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej (obiekt opisany w pkt1).

Zgłoszone sprawy nie będące w kompetencji PPIS w Bytomiu przekazano do właściwych organów.

Wnioski:

1. W roku 2021, podobnie jak w roku ubiegłym zdecydowana większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 106 obiektów, wydano 7 decyzji administracyjnych nakazujących. W roku sprawozdawczym wykonano nakazy 2 decyzji, natomiast 5 decyzji jest w trakcie realizacji. Na podstawie analizy wszystkich decyzji niewykonanych ze złym stanem na koniec 2021 r. odnotowano 5 obiektów, natomiast na koniec 2020 r. odnotowano 11 obiektów.
2. W roku sprawozdawczym w czasie dużej liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (w okresie od stycznia do połowy maja oraz od połowy października do końca roku) PPIS w Bytomiu ograniczył zadania o charakterze publicznym, wyłącznie do zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom. Zostały wstrzymane kontrole planowane obiektów, wykonywano jedynie kontrole interwencyjne. Pracownicy sekcji wykonywali głównie pracę w systemie SEPIS przeprowadzali wywiady epidemiologiczne i rozwiązywali zgłoszenia. Zakres kontroli w czasie stanu epidemii poza oceną stanu sanitarnego obejmował również sprawdzenie przestrzegania obostrzeń związanych z COVID-19. W skontrolowanych obiektach przestrzegane były zasady zachowania dystansu społecznego i zasady reżimu sanitarnego.

W 2021 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych wzrosła o 6 (w 2020 r. wpłynęło 55 zgłoszeń, w 2021 r. wpłynęło 61 zgłoszeń). Największa liczba zgłoszeń dotyczyła nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych obowiązujących w trakcie trwania epidemii SARS-CoV-2. Sprawy te w większości dotyczyły braku zachowania dystansu społecznego oraz braku zasłaniania ust i nosa. Dużą grupę stanowił również interwencje dot. niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi. W większości, sprawy te dotyczyły złego stanu sanitarnego części wspólnych dla lokatorów budynków mieszkalnych i związane były z zaleganiem odpadów komunalnych, pojawieniem się gryzoni, insektów oraz gołębi, a także zanieczyszczenia ptasimi odchodami strychów, parapetów, balkonów. Kolejną grupę stanowiły sprawy związane z zagrożeniem spowodowanym obecnością insektów, gryzoni i zwierząt oraz uciążliwych lokatorów, którzy poprzez niewłaściwe użytkowanie lokali mieszkalnych stwarzali dogodne warunki do namnażania się insektów i gryzoni i stanowiły zagrożenie dla pozostałych mieszkań.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2021 r. na terenie miasta Bytomia bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym objętych było 172 obiektów, skontrolowano w tym okresie 85 obiektów, co stanowi 49,5 %
Liczba nadzorowanych obiektów w porównaniu do roku 2020 zwiększyła się o 7, tj.:

2 szkoły policealne, 2 żłobki, 1 przedszkole, 1 liceum ogólnokształcące, 1 placówkę wsparcia dziennego, a likwidacji uległo 6 placówek placówka, tj.: 1 sala zabaw, 1 dom dziecka, 1 punkt przedszkolny, 1 przedszkole, 2 szkoły podstawowe.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Szkoły

W 2021r. pod nadzorem były 53 szkoły, w tym 28 szkół podstawowych, 3 szkoły policealne, 1 szkoła branżowa, 13 zespołów szkół, 4 LO, 1 technikum oraz 3 szkoły specjalne. Skontrolowano 41 z nich – w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie wydano nowych decyzji nakazujących, podobnie jak w roku 2020r.

Zwiększyła się liczba decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń decyzji wydanych w latach wcześniejszych - z 9 decyzji prolongowanych w roku 2020 do 14 w roku 2021r.

Nadal istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje znaczne pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego.

W roku sprawozdawczym jedna placówka wykonała w całości decyzję wydaną w latach wcześniejszych.

W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym liczba decyzji wyegzekwowanych utrzymuje się na stałym poziomie.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych. Szkoły wyposażone są w dozowniki do dezynfekcji rąk oraz w bezdotykowe termometry.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 927 uczniów, w 54 oddziałach. 21,2 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2021r. pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 59 przedszkoli. Skontrolowano 22 z nich - w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W 2021r. utworzono 1 nową placówkę, na którą wydano opinie o spełnieniu wymagań sanitarno-higienicznych oraz zlikwidowano 2 placówki.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w przedszkolach w roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji nakazujących.

Wydano 4 decyzje administracyjne zmieniające termin wykonania nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych. W porównaniu do 2020 r., liczba decyzji prolongujących uległa zmniejszeniu.

Istnieją jednak placówki publiczne, w których stan sanitarno-higieniczny i techniczny uległ pogorszeniu, a nakazy ujęte w decyzjach nie są realizowane terminowo.

W 2021 roku dwie placówki wykonały w całości decyzje administracyjne wydane w latach wcześniejszych. Liczba ta w porównaniu z rokiem ubiegłym jest taka sama.

We wszystkich placówkach całkowicie wyłączone z użytkowania zostały piaskownice z uwagi na występujące zagrożenie epidemiczne. Część placówek dla zapewnienia bezpieczeństwa dzieci całkowicie wyłączyła z użytkowania wszystkie urządzenia zabawowe na terenach ogrodów przedszkolnych

Żłobki

W roku sprawozdawczym pod nadzorem było 14 placówek, w tym 1 klub malucha. W 2021r. skontrolowano 7 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że stan sanitarno-higieniczny i techniczny w pomieszczeniach i na terenie placówek jest prawidłowy.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2021r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowało się 16 świetlic środowiskowych oraz 3 warsztaty terapii zajęciowej. Skontrolowano 5 placówek. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanej placówki nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2021 roku dokonano pomiarów mebli przedszkolnych i szkolnych w wytypowanych placówkach. Skontrolowano 1 szkołę podstawową oraz 1 przedszkole – zmierzono 192 dzieci, w 10 oddziałach.

Placówki są sukcesywnie wyposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych, w 2021r. w 1 szkole dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i portu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604), uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest porównywalna i stabilna.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji administracyjnych nakazujących, dot. nieprawidłowości bloków sportowych, miejsc do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i urządzeń sportowych.

W 2021 r. prolongowano 5 decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych. Sytuacja w w/w zakresie w porównaniu z rokiem 2020 r. uległa poprawie.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta z natrysków sporadycznie.

Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska lub teren rekreacyjny.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli, we wszystkich szkołach dokonywana była ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno-higieniczny był bez zastrzeżeń, zarówno w 2020, jak i w 2021 r. W żadnej z placówek nie wydano nowych decyzji w w/w zakresie.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2020, jak i w 2021 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczach, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ wody bieżącej zimnej. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach, w pojemnikach prawidłowo oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Niektóre szkoły nie posiadają substancji niebezpiecznych w pracowniach chemicznych. W szkołach tych zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie wykładu bądź pokazu.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji administracyjnych w w/w zakresie. We wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie do pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym.

Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej. Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji pomieszczeń oraz wyposażeniem

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima w mieście”, w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej nie zgłoszono turnusów wypoczynku w formie półkolonii.

W ramach Akcji „Lato 2021” zgłoszonych zostało 9 turnusów letniego wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania w trakcie, którego przeprowadzono 5 kontroli. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 392 dzieci i młodzieży. W porównaniu z rokiem 2020 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku letniego wraz z ilością wypoczywających dzieci zwiększyła się.

We wszystkich placówkach wypoczynku w roku 2021 stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej oraz środków do dezynfekcji. Placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi GIS, MEN i MZ obowiązującymi w trakcie epidemii.

5. Interwencje

W 2021 r. zgłoszono 7 interwencji na nadzorowanym terenie, które były niezasadne. W porównaniu z rokiem 2020 liczba interwencji uległa zmniejszeniu.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych uległa zmniejszeniu. W 2020 r. wynosiła - 18, natomiast w roku sprawozdawczym – 19,
- nie wydano nowych decyzji administracyjnych, podobnie jak w roku 2020.

W roku sprawozdawczym zrealizowano w całości 5 decyzji wydanych w latach wcześniejszych. Liczba ta pozostaje zwiększyła się.

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie. Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno-technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno-zdrowotnych

Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi GIS, MEN i MZ obowiązującymi podczas epidemii. Opracowane i wdrożone zostały wewnętrzne procedury zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2. Kontrole przeprowadzane były z zachowaniem reżimu sanitarnego.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania w ramach promocji zdrowia, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,

- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego.

W roku sprawozdawczym na 486 placówek oświatowych wydano opinie sanitarne, w zakresie nauczania hybrydowego lub zawieszenia zajęć stacjonarnych. Opinie wydawane były na wniosek strony, w związku wystąpieniem zakażeń SARS-CoV-2 u pracowników lub uczniów.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ocena i kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, w celu zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Na terenie miasta Bytomia nadzorem objętych jest 226 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzących działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W kontrolowanych zakładach prowadzony był nadzór nad warunkami higieny pracy.

Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych:

- przestrzeganie przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest ;
- ocena warunków higieny pracy oraz wymogów w zakresie produktów biobójczych;
- ocena warunków higieny pracy oraz wymogów w zakresie detergentów
- ocena warunków pracy pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych i chemicznych;
- ocena stanu higieniczno-sanitarnego zakładów w związku z wniesionymi wnioskami o interwencję;
- ocena przestrzegania przepisów w zakresie kart charakterystyki i oznakowania wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych,;
- ocena realizacji wymogów w zakresie substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- ocena realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w związku z występowaniem przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy;
- nadzór nad środkami zastępczymi (monitoring);
- ocena przestrzegania obostrzeń związanych z Covid-19.

W roku 2021 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Bytomia skontrolowanych zostało 40 obiektów, w których przeprowadzono 49 kontroli.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 9 decyzji administracyjnych nakazujących.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pyły, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne, w których na stanowiskach pracy przeprowadzane były badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów oraz nie uzupełniają na bieżąco rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono

przekroczenia czynników szkodliwych – hałas i pyły węgla kamiennego zaw. SiO₂ utrzymują się od lat na stałym poziomie mimo podjętych działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na te czynniki. Zakłady realizując program działań organizacyjno-technicznych wprowadzały i nadal wprowadzają nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapobieganie powstawania chorób zawodowych. Pracodawcy dostarczali na bieżąco pracownikom środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy.

W ramach projektu REACH-EN-FORCE-9 przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie przestrzegania wymogów rozporządzenia REACH dotyczących zezwoleń w zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania substancji z załącznika XIV do rozporządzenia REACH). Przeprowadzono kontrola nie wykazała uchybień.

W ramach bieżącego nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi przeprowadzono 11 kontroli, w tym 6 kontroli w zakresie detergentów, 7 kontroli w zakresie produktów biobójczych. W 1 skontrolowanym podmiocie stwierdzono nieprawidłowości dotyczące oznakowania opakowania, w ślad za czym wydano decyzje administracyjną nakazującą.

W ramach realizacji wytycznych do planu kontroli na 2021 r. dotyczących kontroli warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych przeprowadzono 2 kontrole sanitarne, stwierdzono nieprawidłowości w 2 obiektach, w ślad za czym wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące.

2. Nadzór nad środkami zastępczymi.

Przeprowadzono 2 wizytacje w związku z prowadzonym monitoringiem w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. W trakcie wizytacji stwierdzono, że obiekt jest nieczynny.

3. Choroby zawodowe

W roku 2021 roku PPIS w Bytomiu wydał 22 decyzje w sprawie chorób zawodowych, w tym 7 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 15 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W roku bieżącym wydano decyzje stwierdzające - pylice płuc (poz. 3 – 5 decyzji) oraz choroby zakaźne lub pasożytnicze (poz. 26 – 2 decyzje). W/w choroby były spowodowane działaniem pyłów zwłókniających oraz czynnikiem biologicznym.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2020 i 2021

Numer choroby zawodowej i nazwa	2020 r.	2021 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz.3 - pylice płuc	11	5
poz. 26 – choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	0	2
Razem	12	7

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Bytomia w porównaniu do roku 2020 spadła liczba stwierdzonych chorób zawodowych (z 12 na 7). W roku 2021 pojawiły się przypadki, których nie notowano w 2020 r., tj. choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (poz. 26). W stosunku do 2020 r. zmniejszyła się ilość stwierdzonych chorób zawodowych, głównie z poz. 3 – pylice płuc (z 11 na 5 przypadków), oraz odnotowano przypadki choroby zakaźnej lub pasożytniczej (poz. 26 - 2 przypadki).

4. Działalność interwencyjna

W 2021 r. wpłynęło 3 wnioski o podjęcie interwencji, dotyczące przede wszystkim niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz uciążliwości związanych z działalnością firm (hałas i zapylenie). W związku z wniesionymi interwencjami przeprowadzono 3 kontrole. Przeprowadzone kontrole wykazały, iż 1 wniesiony wniosek był zasadny, w związku z czym wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą.

5. Działania w ramach walki z pandemią wirusa Sars-CoV-2

Przeprowadzono 28 kontroli sanitarnych, podczas których sprawdzono przestrzeganie obostrzeń związanych z Covid-19 w środowisku pracy. Informowano pracodawców o obowiązku zapewnienia pracownikom środków do dezynfekcji rąk lub rękawiczek jednorazowych, wprowadzenia odległości między stanowiskami pracy wynoszącą co najmniej 1,5 m, chyba że było to niemożliwe ze względu na charakter wykonywanej działalności, obowiązku zakrywania ust i nosa przez pracowników za pomocą odzieży lub jej części, maski, maseczki, przyłbicy albo kasku ochronnego w trakcie obsługi interesantów. Ponadto, w związku z dużą ilością liczby przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2, działania Sekcji zostały skierowane na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych dotyczących chorób zakaźnych Covid-19.

Wnioski:

1. W toku kontroli zauważa się, iż pracodawcy przywiązują wagę do obowiązków przeprowadzania pomiarów środowiskowych na stanowiskach pracy i zapoznają pracowników z wynikami przeprowadzanych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, jednakże zapominają o częstotliwości dokonywania pomiarów.
2. Podobnie jak w latach ubiegłych są uwagi do opracowanych ocen ryzyka zawodowego. W tych ocenach pracodawcy nie uwzględniają narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i mieszaniny chemiczne, które znajdują się na stanowiskach pracy. Pracodawcy opracowują oceny narażenia, ale w dalszym ciągu nie uwzględniają narażenia pracowników na poszczególne czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy.
3. Porównując ilość wydanych kart stwierdzeń chorób zawodowych w roku sprawozdawczym do 2020 r., w 2021 r. zauważalny jest spadek ogólnej liczby stwierdzonych przypadków chorób zawodowych.
4. W ramach prowadzonego nadzoru podejmowane były działania profilaktyczne w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Realizowano tu jedno

z ważnych, ustawowych zadań jakim jest nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy oraz kontrola i przestrzeganie przepisów dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. W ramach prowadzonego nadzoru współuczestniczono w rozpowszechnianiu informacji nt. bezpiecznych warunków pracy prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) w ramach kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy.

5. W ramach nadzoru nad przestrzeganiem zapisów ustawy z dn. 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r. poz. 2182 ze zm.) stwierdzono, iż w kontrolowanych zakładach przestrzegany jest całkowity zakaz palenia – w widocznym miejscach wywieszone są odpowiednie oznaczenie słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych.
6. W ramach nadzoru na środkami zastępczymi w roku sprawozdawczym można stwierdzić, że wszystkie obiekty z terenu Bytomia zajmujące się wprowadzaniem do obrotu tzw. „dopalaczy” uległy likwidacji.
7. Pracodawcy, u których przeprowadzono kontrole sanitarne związane ze sprawdzeniem przestrzegania obostrzeń związanych z Covid-19 w środowisku pracy, w większości stosowali się do obostrzeń zawartych w przepisach oraz wytycznych GIS.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywnościowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania (przedszkola, żłobki itp.), obiekty ochrony zdrowia, zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową i inne. Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Teren obszaru działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu obejmuje miasta: Bytom, Piekary Śląskie oraz powiat tarnogórski, w skład którego wchodzi miasta: Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie, Kalety, Radzionków oraz gminy: Zbrosławice, Tworóg, Krupski Młyn, Świerklaniec i Ożarówice, co stanowi obszar o powierzchni ok. 752 km².

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstąpien od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1 W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- a. 1 opinię w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- b. 2 opinie uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- c. 9 opinii w sprawie zaopiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Dla miasta Bytomia uzgodniono i zaopiniowano:

Ad a. na etapie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko :

- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w południowej części Bytomia, zwanego planem „Szombierki – Zachód”, dla terenu położonego przy ul. Zabrzeńskiej 55 w Bytomiu.

Ad b. na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Bytomiu w rejonie ulicy Bernardyńskiej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Strzelców Bytomskich i Magdaleny w Bytomiu.

Ad c. na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Topolowej w Bytomiu – część północna,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Suchogórskiej i Tęczowej w Bytomiu – etap II część południowa,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie śródmieścia Bytomia oraz terenu położonego w rejonie ul. Wrocławskiej w Bytomiu – część 2,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w rejonie ulic: Strzelców Bytomskich i Magdaleny w Bytomiu,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowej części Miechowic,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Bernardyńskiej w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego pomiędzy ulicami: Świętochłowicką, Krzyżową i Chorzowską w Bytomiu, zwanego planem „Łagiewniki-Wschód”,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obszaru Rozbarku w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w południowej części Bytomia, zwanego planem „Szombierki – Zachód”, dla terenu położonego przy ul. Zabrzeńskiej 55 w Bytomiu.

Ad. 2 W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu lub lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 59 wniosków dotyczących tego zagadnienia.

Ad. 3 W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- a. 8 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- b. 1 opinię sanitarną przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2021 r. nie wydano żadnej opinii sanitarnej przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia oraz w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: obiekty przemysłowe – 34 %, inwestycje związane

z gospodarką wodno – ściekową – 22% oraz inwestycje związane z gospodarką odpadami, inwestycje drogowe, stacje paliw inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła i energetyką po 11%.

Ad. 4 W roku 2021 inwestorzy nie występowali z wnioskami o uzgodnienie dokumentacji projektowych w 2020 roku liczba ta wynosiła 2.

Ad. 5 W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 49 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 47 opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania obiekty budowlane oraz 2 pisma o odstąpieniu od wydania pozytywnej opinii), w 2020 r. wydano 32 opinie sanitarne dopuszczające obiekty do użytkowania.

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 43% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów, rozszerzenia działalności lub zmiany technologii.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły obiekty handlowo-usługowe, – ok. 30 %, obiekty żywieniowo-żywnościowe – 28 %, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – 13 %, obiekty ochrony zdrowia, obiekty sportu i rekreacji – po ok. 6 %, obiekty wychowania i nauczania, obiekty przemysłowe i inne – po ok. 4 %, obiekty turystyczne, stacje paliw – po ok. 2 %.

W 2021 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 49 kontroli inwestycji zlokalizowanych na terenie Miasta Bytomia.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2021 roku nie wpłynęły żadne skargi mieszkańców miasta Bytomia.

Porównując rok 2021 i 2020 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 36 %.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Realizacja zadań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2021r na terenie województwa na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, a także z sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W 2021 roku z uwagi na sytuację epidemiologiczną kraju , związaną z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2, realizacja zadań w tym: ogólnopolskich i wojewódzkich programów profilaktycznych oraz interwencji nieprogramowych polegających na prowadzeniu kampanii społecznych i akcji zdrowotnych, zostały ograniczone. Wykonywane były zadania przede wszystkim związane z zapobieganiem oraz zwalczaniem stanu epidemii. Kontakt z odbiorcami działań informacyjno-edukacyjnych został w większości przeniesiony do strefy on-line. Działania podejmowano poprzez publikację materiałów edukacyjnych na stronie internetowej i portalach społecznościowych: Facebook, Twitter.

W roku 2021 przeprowadzono 11 wizytacji, zorganizowano i przeprowadzono 6 akcji profilaktycznych w tym wystawę antybiotykową w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu oraz koordynowano 2 konkursy dwa dotyczące akcji „Wirusoochrona”.

Działania informacyjno-edukacyjne w ramach pt. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”

W związku z pandemią cały rok 2021r upłynął pod znakiem przypominania społeczeństwu, jak ważne jest przestrzeganie podstawowych zasad higieny i bezpieczeństwa w ograniczaniu rozprzestrzeniania się zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2. Wzmocniono działania informacyjno-edukacyjne w zakresie przestrzegania obostrzeń sanitarnych poprzez zamieszczanie i aktualizowanie materiałów edukacyjnych na stronie internetowej i portalach społecznościowych: Facebook, Twitter. Każdorazowo podczas organizacji 5 akcji profilaktycznych wykorzystywano ulotkę pt. Mandat zaufania oraz materiały dot. DDMW przygotowane przez pracowników Oświaty Zdrowotnej, które także cały rok wyeksponowane były w PSSE Bytom. W okresie wakacji wychodząc naprzeciw potrzebom społeczeństwa, pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej oplakatowali dziewięć wagoników kolejki wąskotorowej materiałami informacyjnymi. Co miesiąc z podjętych działań przekazywano sprawozdania do WSSE Katowice. W sierpniu zorganizowano przyciągające uwagę wakacyjne okienko profilaktyczne z wystawionymi ulotkami pt. Mandat zaufania oraz materiałami dot. DDMW.

Wojewódzka akcja informacyjno-edukacyjna pt. „Wirusoochrona”

W związku z sytuacją epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenianiem wirusa SARS-CoV-2, powrotem dzieci do szkół, mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo najmłodszych dzieci oraz ich rodzin, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zainicjował na terenie województwa śląskiego realizację akcji informacyjno-edukacyjnej pn. „Wirusoochrona”. Akcja składała się z dwóch edycji styczeń – marzec oraz wrzesień – październik 2021 Początkowo w klasach I-III szkół podstawowych, a od dnia 15 lutego 2021 również w przedszkolach. Akcja miała na celu wzmocnienie działań przeciwepidemicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych poprzez przeprowadzenie zajęć profilaktycznych dla najmłodszych, przypominających o przestrzeganiu podstawowych zasad higieny oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę higieny jako podstawowego środka zapobiegania przenoszenia się wirusów, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki koronawirusa i grypy. W akcji udział wzięło w I edycji 45 placówek 28 przedszkoli i 17 szkoły podstawowe w II edycji 45 placówek 28 przedszkoli i 17 szkoły podstawowe. Materiały przesłano w formie elektronicznej oraz osobiście dystrybuowano plakaty do placówek zachęcając ich do udziału w akcji. Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań oraz konkursów ogłoszonych w ramach akcji. Sporządzono sprawozdania z realizacji działań zgodnie z wytycznymi WSSE Katowice. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację oraz nagrody za udział w konkursie. Akcja potrzebna i ważna, bo tylko przestrzeganie zasad higieny osobistej oraz wdrożenie odpowiednich działań profilaktycznych w placówkach oświatowo-wychowawczych pozwoli na ograniczenie zachorowań wśród dzieci i przenoszenia wirusów na członków rodzin. Łącznie edukacją objęto 8978 uczniów.

Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!” w ramach Profilaktyki nadwagi i otyłości

Państwowa Inspekcja Sanitarna we współpracy z Polską Federacją Producentów Żywności realizuje Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!” – program propagujący zdrowy styl życia, promujący zbilansowane odżywianie oraz aktywność fizyczną. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Działania podejmowane podczas realizacji programu zmierzają do zwiększenia świadomości uczestników programu dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Program skierowany jest do uczniów klas V–VIII szkół podstawowych. Do programu w roku szkolnym 2020/2021 przystąpiły 8 szkół zajęcia przeprowadzono wśród 1061 uczniów. W ramach realizacji programu dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do szkół. Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w szkołach oraz nad sprawozdawczością elektroniczną. Zmniejszająca się liczba materiałów w formie papierowej, elektroniczne logowania do programu lekcje zdalne zniechęcają koordynatorów szkolnych do realizacji programu. W związku z pandemią do końca roku 2021r nie wdrożono nowej edycji programu.

Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Projekt zawiera różnorodną tematykę, a jego celem jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Działania projektowe mają wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich nawyki higieniczno-zdrowotne m.in. w zakresie zbilansowanej diety – Żywienie na wagę zdrowia, jak również profilaktyki chorób zakaźnych, w tym szczepień; umiejętnego korzystania z promieni UV oraz profilaktyki tytoniowej i szkodliwości dymów innego pochodzenia „Klub Zdrowego Przedszkolaka” realizowany jest od 2017 roku. W roku przedszkolnym 2020/2021 w projekt realizowało 35 placówek przedszkolnych, 33 placówek zadeklarowało chęć udziału w następnej edycji projektu. W ramach realizacji projektu dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do placówek. Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań w przedszkolach. Przeprowadzono 3 wizytacje projektu. Sporządzono sprawozdanie z realizacji za rok 2020/2021. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację projektu. Zaproszono placówki do kolejnej edycji projektu przesyłając materiały w wersji elektronicznej.

Zauważono że corocznie maleje liczba placówek, które realizują ww. projekt. Trudności z drukowaniem, a także brak nowych ciekawych opracowań i form powoduje że placówki wycofują się z realizacji.

Ogólnopolski program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Ogólnopolski program dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, przygotowany został w porozumieniu pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a Głównym Inspektoratem Sanitarnym. Program dedykowany jest dzieciom przedszkolnym w wieku 5-6 lat, rodzicom i opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego

oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. Do programu zaproszono 7 przedszkoli. Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach przedszkolnych. Sporządzono sprawozdanie z realizacji. Przygotowano i dostarczano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu. Przesłano do WSSE Katowice zapotrzebowanie na materiały do kolejnej edycji.

Wg koordynatorów przedszkolnych program ciekawy wnoszący wiele w przyszłe ekologiczne myślenie dzieci, dobrze przygotowany, wzbogacony piękną publikacją dla dzieci, która była niewątpliwie atrakcją programu. Publikacja dla dzieci dostosowana do wiedzy i umiejętności, szata graficzna ładna, kolorowa, przyciągającą uwagę, treści spójne i zrozumiałe. Uznano, że podstawową bazą do realizacji jest książeczka, którą powinna być zapewniona dla wszystkich dzieci biorących udział w programie. Wszystkie przedszkola wyraziły chęć realizacji programu na tych samych zasadach co w poprzednim roku szkolnym.

Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) rozpoczął kampanię informacyjną „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Działania realizowane były w okresie sierpień - październik. Celem kampanii było uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Konsumentom w Unii Europejskiej należą do najlepiej chronionych i poinformowanych o zagrożeniach w łańcuchu żywnościowym obywateli na świecie. Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej zamieszczali w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej informacje o kampanii. Przy współpracy Kierownika i pracownika Sekcji HŻŻ i PU oraz informatyka przeprowadzili pierwszy webinar online dotyczący bezpieczeństwa żywności. Zgodnie z wytycznymi WSSE Katowice sporządzono sprawozdanie z przebiegu kampanii.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów Państwowa Inspekcja Sanitarna w początkach lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia rozpoczęła walkę z problemem palenia tytoniu. Działania edukacyjne prowadzone mają wpływ na zmiany w społeczeństwie w odbiorze kwestii dotyczących palenia tytoniu

- Koordynowano i sporządzano comiesięczne sprawozdania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach tj.: placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Informacje o zakazie palenia zbierane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Bytomiu, w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego.
- Podczas 4 akcji profilaktycznych przygotowano i obsługiwano punkty z materiałami informacyjno-edukacyjnymi nt. palenia tytoniu, u zainteresowanych osób przeprowadzano pomiary stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu, zachęcając ich do rzucenia palenia.

Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Program realizowany jest od 2008 roku i dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Realizowany jest przez kadrę pedagogiczną placówek przedszkolnych. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. W roku przedszkolnym 2020/2021 program realizowało 34 placówek przedszkolnych. Tylko 24 placówek zadeklarowało chęć udziału w następnej edycji. Ze względu na małą ilość materiałów edukacyjnych do programu, dystrybucję połączono z projektem „Klub zdrowego przedszkolaka,” w którym jednym z elementów jest realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas”. Program we wszystkich placówkach był realizowany w poprzednich edycjach. W ramach realizacji programu czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach przedszkolnych. Przeprowadzono 1 wizytację programu. Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu oraz pozyskano kredki do nowej edycji programu. Trudności z drukowaniem materiałów, brak nowych ciekawych opracowań i form a także dublowanie się z projektem wojewódzkim pt. „Klub zdrowego przedszkola”, którego jedną z części jest program „Czyste powietrze wokół nas” powoduje że placówki wycofują się z jego realizacji.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom w IV klasie szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Do każdego z zadań opracowano szczegółowe instrukcje/pomoce dydaktyczne ułatwiające ich wykonanie, jak na przykład lista zdań proasertywnych, schemat wywiadu z osobą niepalącą, lista negatywnych konsekwencji palenia papierosów.

W roku szkolnym 2020/2021 program zrealizowało 11 szkół podstawowych, 9 szkół zadeklarowało chęć udziału w następnej edycji. W ramach realizacji programu czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych. Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu. Zaproszono placówki do realizacji kolejnej edycji programu przesyłając materiały w wersji elektronicznej.

Program oceniony przez koordynatorów szkolnych jako interesujący i ciekawy. Ze względu na pandemię koronawirusa i zdalne nauczanie w większości przypadków realizacja bezpośrednia była utrudniona.

Koordynatorzy zaznaczali, że brakuje im zeszytów ćwiczeń i kart pracy w formie papierowej, co ułatwiłoby i uatrakcyjniłoby prowadzenie i realizację programu oraz pozwoliłoby uczniom bardziej zaangażować się w jego realizację.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowanie niepokojącego zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, pracownicy Oświaty Zdrowotnej prowadzili systematyczne działania edukacyjno-informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. Prowadzone działania skierowane są do wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży w wieku 13-19 lat. Realizowane są następujące programy:

Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach

Głównym celem programu jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2020/2021 program zrealizowało 16 szkół podstawowych, 15 szkół zadeklarowało kontynuację programu w kolejnej edycji. W ramach realizacji programu czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Przeprowadzono 3 wizytacje programu. Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu. Zaproszono nowe placówki, które zadeklarowały chęć udziału do kolejnej edycji programu, przysyłając materiały w wersji elektronicznej do nowych i kontynuujących placówek.

Program oceniony przez koordynatorów szkolnych jako interesujący i ciekawy. Ze względu na pandemię koronawirusa, zdalne nauczanie, brak nowych aktualnych informacji oraz nie wystarczającej ilości materiałów informacyjno-edukacyjnych w wersji papierowej w większości przypadków realizacja była utrudniona.

Ogólnopolski program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?

Program realizowany jest na terenie woj. śląskiego od 2013 roku. Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W 2018 r. program został wpisany do Bazy Programów Rekomendowanych. W roku szkolnym 2020/2021 program zrealizowało 11 szkół ponadpodstawowych, 9 szkół zadeklarowało chęć udziału w następnej edycji w ramach realizacji programu. Dostarczono materiały do placówek, omówiono oraz przypomniano cele i założenia programu. Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Przeprowadzono 2 wizytacje programu. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu. Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu. Zaproszono szkoły do realizacji kolejnej edycji programu przysyłając materiały w wersji elektronicznej. W większości szkolni koordynatorzy ocenili program jako potrzebny, lecz długi i trudny do realizacji. Poprzez zdalne nauczanie w większości realizacja była utrudniona. Wg koordynatorów brak jest wystarczającej ilości i różnorodności materiałów informacyjno-edukacyjnych. W związku z pandemią nie przeprowadzono ankietyzacji wśród uczniów.

Kampania wojewódzka Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”

Wzmocnieniem działań była coroczna akcja profilaktyczna pod hasłem Dopalacze Wypalacze, „groźne narkotyki”, której celem jest zwrócenie uwagi na problem uzależnienia od nowych narkotyków i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. W 2021 roku działania prowadzono podczas 4 akcji profilaktycznych. Działania te zostały wzmożone w czasie wakacji, przez cały miesiąc sierpień w okienku profilaktycznym eksponowane i dystrybuowane były materiały informacyjno-edukacyjne nr substancji psychoaktywnych w tym dopalaczy.

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, #szczepimy się

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów.

Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym SARS-CoV-2, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym). Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem osób z grupy największego ryzyka zachorowań na choroby zakaźne, czyli dzieci, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych trafiają już do najmłodszych przedszkolaków, którzy realizują projekt „Klub zdrowego przedszkolaka”, poprzez słuchowisko czy czytanie książeczki „Przygody dzielnego Niedźwiadka Szczepana”.

W roku 2021 w szczególności zintensyfikowano działania o szczepienia **przeciw COVID-19** poprzez zamieszczanie i aktualizowanie materiałów edukacyjnych na stronie internetowej i portalach społecznościowych: Facebook, Twitter.

Przeprowadzono 6 narad, m.in. z proboszczami wybranych parafii zachęcając ich, żeby ulotki informacyjne wyeksponować w widocznych miejscach np. w gablotach kościelnych oraz na mediach społecznościowych parafii. Podczas zorganizowanych 5 akcji profilaktycznych dystrybuowano materiały informacyjno - edukacyjne dla zainteresowanych osób, udzielano porad i zachęcano do szczepień. Wyeksponowano w widocznym miejscu materiały informacyjno-edukacyjne w PSSE Bytom. Zamieszczono i aktualizowano informacje na stronie internetowej PSSE Bytom. W sierpniu zorganizowano przyciągając uwagę wakacyjne okienko profilaktyczne z wystawionymi materiałami informacjami m.in. na temat szczepień. Nawiązano współpracę z Górnśląskimi Kolejami Wąskotorowymi w Bytomiu- oplakatowano wagoniki kolejki wąskotorowej plakatami nt. szczepień . Kolejka wąskotorową kursuje na trasie Bytom - Nakło-Chechło.

Program Podstępne WZW

Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV. Program „Podstępne WZW” realizowany jest w województwie śląskim od 2011 roku. W roku szkolnym 2020/2021 program zrealizowało 17 szkół ponadpodstawowych oraz Internat Szkoły baletowej, 16 szkół zadeklarowało chęć udziału w następnej edycji. Dostarczono

materiały do placówek, omówiono je, przypomniano cele i założenia programu. Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Przeprowadzono jedną wizytację programu. Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu. Zaproszono szkoły które zadeklarowały chęć udziału w programie i nowe do kolejnej realizacji programu przysyłając materiały on-line. Koordynatorzy szkolni uznali program jako ważny, potrzebny i ciekawy, chociaż realizacja programu była utrudniona w związku z pandemią i nauczaniem on-line.

Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Celem programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Realizowany program ma podnieść świadomość zdrowotną w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywować młodzież do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. Program edukacyjny pt. „Wybierz życie – Pierwszy krok” realizowany jest w woj. śląskim od 2011 roku. W roku szkolnym wszystkie szkół ponadpodstawowe zadeklarowały chęć udziału w następnej edycji. W ramach realizacji programu przeprowadzono naradę w szkole, która pierwszy raz uczestniczyła w realizacji programu. Dostarczono materiały do placówek, omówiono oraz przypomniano cele i założenia programu. Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu. Zaproszono nowe szkoły do kolejnej edycji programu w roku szkolnym 2021/2022.

Koordynatorzy szkolni uznali program jako ważny, potrzebny i ciekawy, chociaż realizacja programu była utrudniona w związku z pandemią i nauczaniem on-line.

Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

W Polsce, od 16 lutego 2018 r. obowiązuje Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium, której istotą jest ograniczenie zachorowań na nowotwory skóry. Środkiem ku temu ma być podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. W Polsce świadomość ta okazuje się nadal niska, a w ostatnich latach można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań. W roku szkolnym 2020/2021 program zrealizowało 17 szkół ponadpodstawowych oraz Internat Szkoły baletowej, wszystkie zadeklarowały chęć udziału w kolejnej edycji. W ramach realizacji programu przeprowadzono naradę w szkole, która pierwszy raz uczestniczyła w programie. Dostarczono materiały do placówek omówiono je, przypomniano cele i założenia programu.

Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania. Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu. Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu. Zaproszono szkoły do kolejnej realizacji programu w roku szkolnym, przesyłając materiały on-line. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież zna zasady ochrony przed czerniakiem, potrafi wymienić cechy charakterystyczne czerniaka oraz wie, w jaki sposób i jak często oglądać swoją skórę. Koordynatorzy szkolni uznali program jako ważny, potrzebny i ciekawy, chociaż realizacja programu była utrudniona w związku z pandemią i nauczaniem on-line.

Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. – Profilaktyka HIV/AIDS

Według– KRAJOWE CENTRUM DS. AIDS Agendy Ministra Zdrowia z HIV i AIDS w Polsce – dane od początku epidemii do 31 grudnia 2020 r. było 26486 zakażonych ogółem, 3815 ma AIDS, 1428 chorych zmarło. W 30 Punktach Konsultacyjno- Diagnostycznych w Polsce, wykwalifikowani doradcy wykonują badania (bezpłatnie i anonimowo) i przeprowadzają rozmowę edukacyjną. Kampania profilaktyczna „Czy wiesz że ..”, Krajowego Centrum ds. AIDS, promuje rzetelny przekaz obalający mity i ukazuje fakty związane z zagadnieniami HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii jest uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Państwowa Inspekcja Sanitarna woj. śląskiego w 2021 r. włączyła się w realizację kampanii m.in. poprzez rozpowszechnienie informacji na stronach internetowych i w mediach społecznościowych oraz przez dystrybucję materiałów edukacyjnych podczas 4 akcji profilaktycznych jednocześnie zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu.

w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych. Opracowano Harmonogram zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na 2022r. W ramach obchodów Światowego Dnia AIDS 2021 zaproszono do akcji „HIV/AIDS – chcę wiedzieć więcej”, wszystkie 21 szkoły ponadpodstawowe. Przesłano materiały w formie elektronicznej. Zajęcia zrealizowały tylko 16 szkoły z uwagi na czas pandemii oraz lekcje on-line. Celem akcji było zwiększenie wiedzy i świadomość na temat profilaktyki zakażeń wirusem HIV oraz kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. W okolicach 1 grudnia odbyły się lekcje edukacyjnych w szkołach, wśród 3389 uczniów.

Profilaktyka wad postawy

Popełnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciężone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego waga plecaka nie powinna przekraczać 10-15 proc. masy ciała ucznia. Dlatego też w II półroczu 2021r. wznowiono działania w szkołach w zakresie pomiaru obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przy współdziałaniu Sekcji HDIM. Ze względu na ograniczoną liczbę plakatów pt. Lekki

tornister”, dystrybuowano je tylko w szkołach, gdzie odbywały się pomiary – ważenie tornistrów. Pomiar przeprowadzono w 5 wybranych szkołach podstawowych. Przez cały rok materiały nt. wad postawy i „Lekkiego tornistra” zamieszczano w mediach społecznościowych PSSE Bytom.

Akcja „Bezpieczne Wakacje 2021”

Od kilku lat, na terenie woj. śląskiego prowadzona jest akcja pt. „Bezpieczne Wakacje”. Celem jest stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego, zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku letniego. Podejmowane były działania edukacyjne w kontekście używania substancji psychoaktywnych, w tym głównie nowych narkotyków, promocji szczepień ochronnych ze szczególnym uwzględnieniem szczepień przeciw COVID-19, bezpiecznego korzystania z kąpeli słonecznych i przestrzegania podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny podczas pandemii. Materiały przekazano elektronicznie do Urzędów Miast, Gmin w celu ich rozpropagowania. Przekazano w formie elektronicznej informacje do mediów. Zamieszczono informacje nt. bezpieczeństwa w czasie wakacji w mediach społecznościowych. Przeprowadzono 10 porad z organizatorami wypoczynku letniego dot. bezpieczeństwa podczas wakacji. Przygotowano i przeprowadzono akcje profilaktyczne na terenie wodnego placu zabaw. W miesiącu sierpniu zorganizowano przyciągające uwagę **wakacyjne okienko profilaktyczne** z wystawionymi materiałami, informacjami na temat zdrowia i bezpiecznych wakacji. Nawiązano współpracę z Górnślaskimi Kolejami Wąskotorowymi w Bytomiu-oplakatowano wagoniki kolejki wąskotorowej materiałami dot. akcji „Bezpieczne wakacje. Kolejka wąskotorowa kursuje na trasie Bytom - Nakło-Chechło.

Akcja informacyjna „Brązowo, ale czy zdrowo?”

Państwowa Inspekcja Sanitarna woj. śląskiego od kilku lat realizuje akcję informacyjną pod hasłem „Brązowo, ale czy zdrowo?”. Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się zwłaszcza w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto również osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego. W okresie wakacji pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej zorganizowali i przeprowadzili akcje profilaktyczną na terenie wodnego placu zabaw. Przez cały miesiąc sierpień zorganizowali przyciągające uwagę **wakacyjne okienko profilaktyczne** z wystawionymi materiałami i informacjami na temat zdrowia. Przekazano materiały w formie elektronicznej do Urzędów Miast, Gmin w celu ich rozpropagowania. Przeprowadzili 8 porad połączonych z dystrybucją materiałów, zachęcając organizatorów wypoczynku letniego do ich ekspozycji.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną woj. śląskiego Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej podczas organizacji 5 akcji

profilaktycznych zwracali uwagę na problem antybiotykooporności, oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków poprzez ekspozycję i dystrybucję materiałów wśród zainteresowanych osób. Dodatkowo w listopadzie zorganizowali wystawę antybiotykową składającą się z plansz informacyjnych nt. antybiotyków. Wystawę zorganizowano w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu. Zamieszczono i aktualizowano informacje w mediach społecznościowych.

Podsumowanie

Rok 2021 był rokiem bardzo trudnym, z uwagi na kolejne fale pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. W związku z wprowadzonymi nakazami, obostrzeniami i kwarantannami zawieszono zajęcia dydaktyczne lub nauka odbywała się tylko online. Działania oświatowo zdrowotne były podejmowane między kolejnymi falami koronawirusa co utrudniało realizację programów i projektów. Ograniczono do minimum kontakty bezpośrednie, zaś pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej uczestniczyli przy organizacji działań epidemiologicznych związanych z zachorowaniami, pomagali przy obsłudze wywiadów epidemiologicznych w programie SEPIS. Pandemia nie tylko pokrzyżowała plany, lecz w znacznym stopniu wpłynęła na realizację zaplanowanych działań i przedsięwzięć w każdej dziedzinie. Programy, akcje i przedsięwzięcia z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu realizowane były zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach, lokalnym stanem epidemiologicznym oraz z zarządzeniami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu.

Zakres działań prozdrowotnych podejmowanych w 2021 roku ograniczył się do walki z pandemią i wytycznymi jak można zmniejszyć zagrożenie, występujące w środowisku lokalnym. Po raz kolejny zaobserwowano, że w działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Potrzeba jest ciągłej aktywizacji wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Ważne są rzetelnie opracowane materiały, nie tylko w formie elektronicznej, ale także w formie papierowej, które informują i uświadamiają ludzi.

X. Działalność laboratoryjna

1. W zakresie badań laboratoryjnych

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2021 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania

zgodnie z planem. Jednakże ze względu na epidemię COVID – 19, badania wynikające z planów poboru próbek zostały zrealizowane częściowo.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej auditorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2021 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 5 próbek (co stanowi spadek ilości badań o 91% względem roku 2020),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 22 próbki (co stanowi wzrost o 32% względem ubiegłego roku),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 84 próbki (co stanowi 32% wzrost względem roku ubiegłego).

Ze względu na brak próbek w 2021 roku nie badano wody mineralnej w opakowaniach. W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczyn (*clostridia*).

Badania fizyko-chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów.

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne oraz badania sensoryczne.

Na terenie miasta Bytom:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 119 próbek (co stanowi 6% spadek względem roku 2020),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 43 próbki (w tym 8 próbek sanitarnych), co stanowi odpowiednio wzrost ilości próbek fizykochemicznych o 28% i wzrost ilości próbek sanitarnych o 100% względem ubiegłego roku.,
- w kierunku sensorycznym – zbadano 21 próbek czyli o 24% więcej niż w 2020 roku.

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach (5 próbek) oraz w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych (w sumie 11 próbek).

Kontrolą sanitarną, w ramach corocznej akcji „mklík próchniczek”, objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 8 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. Siedem z w/w próbek kwestionowano za obecność szkodników i ich pozostałości.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. W próbkach przyjętych do badań w punkcie przyjęcia próbek w Bytomiu wykonano:

- 16083 badań u 5361 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (co stanowi wzrost ilości badań o 46% względem roku poprzedniego),
- 28 badań u 11 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi 89% spadek ilości badań względem 2020 roku),
- 33 badania dla 8 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (notowany wzrost ilości próbek o 67% względem roku ubiegłego),
- 8 badań u 3 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi 77% spadek ilości badań względem 2020 roku),
- 5 badań dla 3 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (wzrost liczby badań o 60% względem roku poprzedniego),
- 24 badania dla 19 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (spadek o 42% względem roku poprzedniego),
- 945 badań sporali (co stanowi 8% wzrost ilości próbek względem roku 2020).

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2021, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali **1382** kontrole.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano **343** decyzje administracyjne. Ponadto wydano **236** decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono **55** mandatów karnych na kwotę **9700 zł**.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji.

W związku z tym:

- wystawiono **2** tytuły wykonawcze,

- wydano **2** postanowienia o nałożeniu grzywny na kwotę **440** zł.

W 2021 r. w żadnym obiekcie kontrolowanym nie stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego nie wydano decyzji z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. unieruchomienia obiektu.

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do sądu oraz nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Rok 2021 był rokiem szczególnym, ze względu na ogłoszoną epidemię SARS-CoV-2 na terenie Polski. W związku z nakazami i obostrzeniami zawieszono zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych, a nauka odbywała się w formie hybrydowej lub online. Działania oświatowo - zdrowotne były podejmowane sporadycznie głównie między kolejno wprowadzanym „lockdownem”, co utrudniało realizację programów i projektów w zakresie promocji zdrowia. Epidemia w znacznym stopniu wpłynęła na realizację zaplanowanych działań i przedsięwzięć.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupione były w szczególności w zakresie przeciwepidemicznym dot. SARS-CoV-2, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u **12107** osób zakażonych, co spowodowała ograniczenie liczby kontroli w terenie. Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

W okresie letnim, kiedy sytuacja epidemiologiczna się ustabilizowała, kontrole były realizowane w oparciu o ocenę ryzyka. Ponadto prowadzono działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów, w niektórych sytuacjach korzystano z ułatwień przewidzianych w rozporządzeniu 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. *w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państwa członkowskich z powodu COVID - 19* tj. za pośrednictwem dostępnych środków porozumiewania się na odległość.

Zgodnie z poleceniami GIS oraz ŚPWIS w Katowicach, w wzmożono kontrole galerii handlowych oraz miejsc uprawiania sportów (m.in. stoków narciarskich) pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych. Podjęto współpracę z Komendami Policji i skupiono działania w ww. temacie, co również uniemożliwiło realizowanie zaplanowanych kontroli zgodnie z harmonogramem na rok 2021.

Przede wszystkim prowadzono kontrole, wizytacje i wywiady w zakresie przestrzegania obostrzeń związanych z SARS-CoV-2, a w mniejszym stopniu kontrole kompleksowe (planowane) pozostałych obiektów i zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

W dalszym ciągu w związku z ogłoszonym stanem epidemii SARS-CoV-2 utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi, Sztabem Kryzysowym, jak również ze Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podejmowania działań przeciwepidemicznych.